

REDACTIA:

și
ADMINISTRAȚIA:
Batthyányi utca Nr. 2

Articoli și corespunzătoare pentru publicare se trimit redacției.

Concurs, inserțiuni precum și taxele de abonament se trimit Administrației tipografiei diecezane.

BISERICA ȘI ȘCOALA

FOAIE BISERICESCĂ-ȘCOLASTICĂ, LITERARĂ ȘI ECONOMICĂ.

APARE ODATĂ ÎN SĂPTĂMÂNĂ: DUMINECA.

PREȚUL
ABONAMENTULUI:PENTRU
AUSTRO-UNGARIA:
Pe un an: 10 cor.
Pe 1/2 an: 5 cor.PENTRU ROMÂNIA ȘI
STRĂINĂȚATE:
Pe un an 14 franci.
Pe 1/2 an 7 franci.Telefon pentru oraș și
comitat Nr. 266.

Nr. 2387/1907.

Circular

cătră toate oficiile protoprezviterale și parohiale,
precum și cătră toate corporațiunile bisericești din
dieceza gr. or. română a Aradului.

Prin ordinul ministerial Nr. 55 din 13
Martie a. c. se oprește folosirea stampilei de
manuproprie la iscălirea actelor oficiale de orice
natură.

Ceeace se aduce la cunoștința tuturor spre
știire și conformare.

Arad, la 3/16 Maiu 1907.

Ioan I. Papp,
Episcop.

Vorbirea de deschidere

a Înaltpreasfințitului Domn Arhiepiscop și Mitropolit Ioan Meșianu.

Hristos a înviat!

Domnilor deputați!

În senzul Statutului-Organic V'am invitat, D-nilor
deputați, la această întrunire în sinod arhidiecezan,
la întrunire în jurul sfintei maicei noastre biserici,
pentru a lucra împreună la opul cel mare al viitorului
nostru, la binele și fericirea noastră; deci salutându-
Vă cordial de bunăvenire, implor și din acest loc bi-
necuvântarea cerului asupra noastră și asupra lucră-
rilor noastre.

Când fericirii nostri stămoși au îmbrățișat reli-
giunea creștină ortodoxă a Domnului nostru Iisus
Hristos, pe care au întemeiat biserica noastră națio-
nală; au făcut aceasta nu numai pentru mântuirea su-
fletului, ci și pentru că cu ajutorul acelei sfinte reli-
giuni să conlucre și la dezvoltarea facultăților sufle-
tești și prin aceasta și la întemeierea unui viitor tot
mai bun și mai fericit și în această lume.

Spre acest scop acei fericii străbuni s'au întrunit
în societăți religioase bine organizate, în parohii, pro-
toprezviterate, eparhii și mitropolii naționale, au zidit
biserici și școli, dezvoltarea, ca tot atâtea centre
culturale, pentru dezvoltarea facultăților sufletești și
pentru apărarea sfintei biserici de furtunoasele valuri
ale timpurilor.

Urmând și noi fericii nostri străbuni ne-am
întrunit în acest sinod arhidiecezan, ca să lucrăm im-
preună la dezvoltarea facultăților sufletești și prin
aceasta la mântuirea sufletului și la întemeierea unui
viitor mai bun și în această lume.

Din cel mai depărtat trecut al nostru ne-am
convins, Domnilor, că la asemenea lucrare, biserica
străbună dimpreună cu școala confesională ne oferă
și nouă cel mai mănos teren, ce l-a oferit și părin-
ților nostri. Căci dela ele au emanat totdeauna ideile
mari și salutare, și comunitatea de interese și senti-
mente, care produc nizuințele culturale, din cari re-
zultă viitorul tot mai bun și mai fericit.

De aceea, pentru a ne bucura și folosi cât mai
mult de acel mănos teren, trebuie să ne conservăm
biserica și școala, pentru-ca să ne conserve și ele pe
noi, precum au conservat și pe fericii nostri părinți;
apoi să le apărăm și întărim contra curentelor tim-
pului, ca să ne apere și să ne întărească și ele pe noi
față de asemenea curente.

Aceasta trebuie să o facem, Domnilor, astăzi, în
mai mare măsură, ca ori și când altădată, căci pe
lângă multe altele, e de prevăzută, că în curând va
urmă și noua lege despre salarizarea și referințele în-
vățătorilor confesionali, votată de corpurile legiuitoare,
care, prin anumite dispozițiuni atinge în mod simțitor
și autonomia bisericii noastre, privitoare la școalele
confesionale.

Pentru a împedecă aducerea acestei legi, eu,
îndatăce proiectul ei s'a publicat în jurnale, am in-
vitat pe Preasfinții nostri domni Episcopi și pe Ve-
neratul Consistor mitropolitan la consultare, asupra
celor de urmat, și în conștățere unanimă am aflat
de bine printr-o remonstrațiune înmanuată prin Epi-
scopatul nostru, Domnului Ministru reg. ung. de culte
și instrucțiune publică a reclama contra acelui proiect
enumărând gravaminele ce le conține față de biserica
noastră autonomă, și cerând, ori retragerea proiectului
ori modificarea lui în senzul remonstrațiunii noastre.

Pe lângă aceasta noi Arhieriei am combătut
proiectul și la pertractarea lui în casa magnaților,
arătând și acolo, că acel proiect vatamă greu auto-
nomia noastră bisericească, și susținând remonstrațiunea
noastră; dar durere, toate fără doritul rezultat, căci
primindu-se proiectul și de acea casă, în curând va
deveni lege, căreia vom avea a ne conforma.

Am făcut-o aceasta, Domnilor, căci deși proiectul
are și unele dispozițiuni multămitoare, precum este
ameliorarea dotațiunii învățătorilor confesionali, și
prin întregirea dela stat, unde n'ar putea parohiile
prestă ameliorarea staverită prin proiect, dar are și
dispozițiuni prea îngrijitoare, precum sunt și acelea
de cari se leagă întregirea de stat, când aceea ar trece
peste 200 coroane anual, dispozițiuni, prin cari se
vatamă greu autonomia bisericii, ceeace numai în
acel caz s'ar mai putea evita, dacă am putea prestă
noi acele întregiri.

Precum binevoiiți a vedeă și din acestea și alte
asemenea dispozițiuni ale proiectului, cunoscut deja și
D-voastră, școalelor noastre li-se crează o situațiune

dintre cele mai grele, care numai cu mari jertfe materiale din partea noastră se mai poate ușura.

Dacă veți cunoaște mai deaproape acel proiect, Domnilor, veți afla și D-Voastră, că pe viitor numai în acel caz ne vom putea susține autonomia bisericească și în școlile noastre, dacă de o parte vom aduce toate jertfele la susținerea lor fără întregire dela stat; și dacă de altă parte vom stăruî tot mai mult, ca învățătorii noștri confesionali să-și potenteze silința intru satisfacerea dispozițiilor legii, pentru-ca nu cumva din vină unora sau altora să ni-se periclitaze școlile, în cari instruiază ei.

Chiar și numai din acestea Veți înțelege, D-nilor, că de când avem sinodalitate în biserică n'am stat în fața unei probleme mai grele, decum este aceea a salvării și conversării școlilor noastre confesionale. De aceea nici clerul și poporul nostru n'a așteptat cu atâta nerăbdare rezultatul lucrărilor noastre, dela aceasta intrunire, ca și de astădată.

Deși cauza aceasta privește pe întreaga noastră Mitropolie, de unde a emanat și remonstațiunea către guvern, și deși Mitropolia va combina, la timpul său modul cum s'ar putea aplica legea fără vătămarea autonomiei bisericești noastre: totuși după aceasta numai prin mari jerte se va putea ajunge, va fi foarte bine să Vă ocupați și D-Voastră și cu căutarea și procurarea necesarelor mijloace, recerute prin legea de sub întrebare, pentru-ca să putem conserva și susține școlile noastre și fața de acea lege.

Decumva însă, pe lângă toate silințele noastre, n'am putea procura mijloacele de lipsă, pentru susținerea tuturor școlilor și din parohiile mai mici, ni-se impune o mare datorință, de a afla calea și mijloacele, prin cari s'ar putea suplini altcum lipsirea acelor.

Să nu pierdem din vedere, Domnilor, nicidecum, că oricât de multe și felurite sunt condițiunile, prin cari înaintează popoarele, toate acelea au un singur izvor: „cultura religioasă-morală”, care se inițiază și întemeiază mai ales în școala confesională. De aceea și repet rugându-Vă, să facem tot posibilul pentru susținerea școlilor noastre confesionale în conformitate cu dispozițiunile legii, ca să ne putem însuși și noi, în măsură tot mai mare, acea cultură și să ne apropiem tot mai mult de binele și fericirea după cari oftăm.*)

Rugând și pe bunul Dumnezeu să ne ajute și în aceste cercări grele a afla adevărata cale a mântuirii: declar sesiunea sinodului nostru arhidiecezan ordinar pe anul 1907 de deschisă.

Protocol

despre ședințele Sinodului eparhial din dieceza gr-or. română a Aradului, ținute în sesiunea ordinară a anului 1907.

Ședința II.

S'a ținut în Arad, la 30 Aprilie (13 Mai) 1907 la oarele 10 a. m.

Președinte: P. S. Sa Domnul Episcop diecezan Ioan I. Papp. Notar: Dr. Valeriu Mezin.

Nr. 7. Se cetește protocolul ședinței I care se verifică.

*) Această remarcabilă vorbire a I. P. S. Sale a fost luată de bază, la sinodul arhidiecezan, pentru concluzul ce va trebui să se ia, față cu noua reforma școlară.

Nr. 8. Prezidiul prezintă :

a) cererile pentru concediu pe întreaga durată sinodală din partea deputaților: Dr. Iosif Gall, Paul Fășie și Virgil Tomici; concediul cerut se acordă

b) cererea profesorului catihet Alexandru Mihaș din Timișoara pentru relut de cortel și cvincvenale :

se predă comisiunei organizatoare.

Nr. 9. Deputatul Emanuil Ungurean face următoarea propunere: Având în vedere, că salarele funcționarilor consistoriali și ale profesorilor dela institutul diecezan au fost sistematizate cu decenii mai înainte, și că dela prima sistematizare încoaci au ramas aceleași în vreme ce munca s'a sporit în măsură conziderabilă;

Având în vedere, că în cursul timpului întreagă prevederea s'a scumpit în măsură foarte însemnată și că pe toată linia s'au făcut și se fac îmbunătățiri de salare la tot felul de funcționari;

Având în vedere interesele mari ale diecezei, legate de funcționarii consistoriali și de profesori, și că lipsa de salare corespunzătoare e pedecă directă pentru aceștia de a-și împlini chemarea lor în folosul bisericii și a instituțiilor noastre, — propun:

Cu începere dela 1 Mai 1907 să se urce cu câte 400 cor. la an salarele următorilor funcționari consistoriali: referentului ordinar al senatului episcopesc și ajutorului acestuia, referentului ordinar al senatului școlar, contabilului și casarului consistorial; apoi directorului seminarial, celor doi profesori dela institutul pedagogic, profesorului de limba română și celui de cântare bisericească.

Propunerea se predă comisiunei episcopicești.

Nr. 10. La ordinea zilei — referat comisiunei verificatoare.

Raportorul Dr. Ioan Papp constatând, că actele electorale din cercurile Vinga, Beiuș, Chizetău, Ienopolea și Radna sunt în deplină ordine, propune, și

sinodul verifică pe deputații din cler: Alexandru Popovici pentru cercul Vinga, și pe Andrei Horvath pentru cercul Beiuș; de asemenea pe deputați mireni: Dr. George Adam pentru cercul Chizetău, pe Dr. Teodor Burdan pentru cercul Ienopolea și pe Dr. Ioan Suciu pentru cercul Radna.

Nr. 11. Acelaș raportor referă, că actul alegerii de deputat sinodal mirenesc în cercul Birchiș încă este în regulă cu puține scaderi esențiale de formă, constatate în protocoalele electorale din Vereșmort și Ierșnic, cari însă nu alterează rezultatul alegerii; deci, în vederea că actul e în ordine și alesul și-a prezentat credenționalul, în numele comisiunei propune și

Sinodul verifică de deputat mirean al cercului Birchiș pe Sever Bocu, cu acel adaus, că Consistorul să iee măsurile corective necezare față cu organele parohiale din Vereșmort și Iersnic, pentru scăderile constatate în protocoalele lor electorale.

Nr. 12. Deputatul Dr. Ioan Suci cere concediu pe întreagă durată sesiunii de față. Concediul cerut se acordă.

Nr. 13. Urmează *referada comisiunii organizatoare*. Raportorul *Nicolae Zigre* cetește întâi raportul general al Consistorului plenar din Arad despre activitatea sa în anul 1906, precum și raportul general al Consistorului plenar din Oradea-mare de pe acelaș timp, și la propunerea comisăunei,

se iau în general la cunoștință având a se tipări, ca adnex, la protocol.

Nr. 14. La desbaterea specială, în legătură cu punctul 1 din Raportul general al Consistorului plenar din Arad, despre decedarea deputatului sinodal Damian Dragonescu,

sinodul dă expresiune condolenței, prin rădicare.

Nr. 15. Cu privire la punctul 6 din provocatul Raport al Consistorului din Arad și la punctul 7 din acelaș Raport al Consistorului din Oradea-mare, relativ la proiectul de lege despre regularea raporturilor de drept a școalelor noastre confesionale și a salarizării învățătorilor confesionale, comisiunea propune, ca pronunțarea asupra acestui moment de mare importanță să se țină în suspens, având comisiunea să revină și să facă propunere concretă în una din ședințele proxime. — După ce mai mulți deputați, în număr regulamentar, cer prefacerea ședinței sinodului în ședința conferențială:

Sinodul se declară de prefăcută în conferență.

Redeschizându-se ședința, prezidiul publică concludul conferinței, enunțat *cu unanimitate* precum urmează:

Având în vedere faptul, că dispozițiunile proiectului de lege despre raporturile de drept ale școalelor populare elementare și despre dotațiunea învățătorilor populari dela școalele confesionale și comunale vatămă adânc drepturile autonome ale bisericii noastre gr.-or. române, cari au fost garantate prin articolul de lege IX din 1868 și prin Statutul-Organic, alcătuit în temeiul legii suspomenite și sancționat prin însași subscrierea Majestății Sale preagrațiosului nostru Împărat și Rege apostolic Francisc Iosif I pe lângă contrasemnarea ministrului constituțional de atunci de culte și instrucțiune publică baronul Iosif Eötvös;

Conziderând, că acest proiect de lege vatămă dispozițiunile articolului de lege XLIV din 1868, în care toate confesiunile din țară sunt îndreptățite a înființa și susține școale de orice categorie, cu dreptul de a dispune independent despre limba de propunere în acelea școale;

Conziderând, că acelaș proiect de lege este în contradicere cu dispozițiunile și spiritul articolului de lege XX din 1848, prin care s'a enunțat principiul, că

statul este dator a oferi tuturor confesiunilor recipiate mijloacele materiale de lipsă pentru provederea trebuințelor lor școlare și bisericești fără a pretinde în schimb pentru aceasta știrbirea drepturilor autonome ale acelor confesiuni, ci tocmai din potrivă cu scopul de a fortifica acelea drepturi, care principiu e cuprins și în punctul VIII al dispozițiunilor generale din Statutul-Organic al bisericii noastre, căreia și prin această dispozițiune i s'a recunoscut dreptul de a recurge în caz de lipsă la ajutorul statului pentru provederea trebuințelor sale bisericești și școlare fără a se vatămă prin aceasta celelalte drepturi ale bisericii noastre garantate prin acelaș Statul-Organic;

Având în vedere, că prin propunerea limbei maghiare în măsura contemplată prin acest proiect de lege în școalele cu elevi nemaghiari pe de o parte se împedecă cultivarea acestora în limba lor maternă și li se îngreunează, ba li-se face aproape imposibilă însușirea cunoștințelor de lipsă pentru împrejurările lor de viață, pe de altă parte se produce nedreptatea vatămătoare simțămintelor patriotice, că unor popoară ale Statului prin impedimentul unei a doua limbi li-se îngreunează cultivarea câtă vreme acei fii ai țării, a căror limbă maternă este limba maghiară, se bucură de dreptul de a se cultivă exclusiv în limba lor maternă și astfel li se creiază situațiunea privilegiată de a putea întrece în cultură celelalte popoară din patrie;

Conziderând, că punctul de mănecare al proiectului de sub întrebare este acea axiomă, că limba oficială a Statului trebuie să fie exclusiv folosită pe toate treptele instituțiunilor publice referitoare la administrațiune și justiție, precum și la toate celelalte instituțiuni ale Statului și că prin urmare cetățenii, cari nu posedă acea limbă, chiar prin aceasta împrejurare pot să suferă detriment în interesele lor publice și private, din care axiomă în chip firesc urmează apoi aparența dreptății acelei afirmațiuni, că pe deoparte ar fi interes de stat ca toți cetățeni țării să-și însușească limba maghiară, pe de altă parte fiecărui cetățean în interesul său propriu nu numai trebuie să i se ofere posibilitatea de a-și însuși limba oficială a Statului, ci toate școalele populare ale țării trebuiesc puse exclusiv în serviciul acestui scop cu vatămarea chemării proprii a școalei populare, câtă vreme dreptul tuturor popoarelor de a fi și a trăi după firea lor specifică în limba lor proprie nu este numai drept dumnezeesc și firesc, dar mai ales față de popoarele nemaghiare ale Statului-Ungar și astfel și față de poporul românesc, din care partea cea mai mare o constituiesc credincioșii sfintei noastre biserici, acest drept a fost garantat nu numai prin un șir de rescripte și rezoluțiuni ale Majestății Sale Împăratului și Regelui nostru apostolic Francisc Iosif I, nu numai prin adresele către tron ale dietelor din timpul provizoratului, când se cerea restituirea constituțiunii pe motivul, că acea constituțiune va curmă nemulțumirile și pe temeiul egalității de drepturi va produce bună înțelegere între diferitele popoare ale țării având să asigure pe deplin și cultivarea intereselor naționale și culturale ale cetățenilor nemaghiari ai patriei, dar' a fost asigurat și în special prin articolul de lege XLIV din 1868, care este și trebuie primită ca o astfel de lege fundamentală a Statului, ce nu poate fi schimbată unilateral prin alte legi ulterioare fără învoirea tuturor celor interesenți, adecă și a popoarelor nemaghiare din patrie, ceace însă de fapt se face prin proiectul de lege de sub întrebare:

Sinodul eparhial al diecezei gr. or. române a Aradului *protestează cu toată energia în contra tendințelor acestui proiect de lege, — aduce omagiile sale și*

adâncă sa mulțumită Preasfințiților Episcopi și îndeosebi P. S. Sale părintelui Episcop diecezan Ioan I. Papp pentru atitudinea vrednică și bărbătească, ce și cu această ocaziune au dovedit întru apărarea intereselor sfintei noastre biserici; ear după ce nici protestările credincioșilor bisericii noastre ridicate într'un șir de adunări populare, apoi în corporațiunile parohiale și protoprezviterale, nici reprezentățiunea Episcopatului bisericii gr. or. române din mitropolie, adresată Guvernului și camerei deputaților, nici expunerile și solitudinea mai multor membrii ai camerei deputaților, cari au reprezentat acolo interesele sfintei noastre biserici și ale cetățenilor aparținători aceleia, nu au putut împedea votarea acestui proiect de lege în camera deputaților, precum nici vorbirile temeinice ale Preasfințiților noștri Episcopi, ținute în casa magnaților, n'au putut împedea primirea ei din parte majorității acestei case: sinodul eparhial întru apărarea autonomiei bisericești și școlare a bisericii gr. or. române din Ungaria și Ardeal, precum și întru apărarea intereselor naționale-culturale și materiale ale credincioșilor aparținători acelei biserici, nu mai puțin în interesul înțelegerii și pacificei împreună viețuiri între diferitele popoare ale Statului-Ungar, deci din conziderațiuni patriotice bine înțelese, *roagă episcopatul bisericii gr. or. române*, ca în conziderarea înaltei lor datorințe de a folosi toate mijloacele constituționale pentru delăturarea primejdiei, ce amenință biserica noastră și interesele culturale ale credincioșilor ei, să recurgă la înțelepciunea și părinteasca iubire a celui alt factor legislativ, la purtătorul Coroanei Sfântului Ștefan, *Prea Gloriosul nostru Împărat și Rege apostolic Francisc Iosif I*, rugându-l în numele bisericii gr. or. române și în numele poporului aparținător acelei biserici, să se îndure preagrațios a denegă sancționarea proiectului de lege despre raporturile de drept ale școalelor populare elementare și despre dotațiunea învățătorilor poporali dela școalele confesionale și comunale.

Acest concluz se comunică fără amânare Venerabelor Sinoade eparhiale din arhidieceză și dieceza Caransebeșului.

Nr. 16. Pentru cazul, când legea despre salarele învățătorilor confesionali ar obține sancțiunea, deputatul Emanuil Ungurean face propunerea:

Consistorul din Arad și Oradea-mare se îndrumă, ca imediat după acest sinod, prin angajarea tuturor factorilor și credincioșilor din întreaga dieceză, să înceapă pașii necesari pentru crearea unui *fond cultural diecezan* cu menirea de a ajuta școlile confesionale avizate la ajutor material, ca astfel ele să poată subsista și fără de ajutorul statului.

Se îndrumă Consistoarele din Arad și Oradea-mare, ca în fiecare protopopiat să înstitue o comisiune, din care să facă parte și protopopul tractual, iar comisiunea să pertracteze cu comunele bisericești capabile de jertfă, ca dela 1 Iuliu 1907 să urce salarele învățătorilor, spre a evita ajutorul de stat.

Propunerea se predă comisiunii școlare.

Nr. 17. Urmează la rând *referada comisiunii epitropești*. Raportorul Dr. Sever Ispravnic cetește *raportul general al senatului epitropesc din Arad*, care, la propunerea comisiunii

se ia în general la cunoștință și se decide a se tipări, ca adnex la protocol.

Nr. 18. La desbaterea specială, în vederea ca literile fundamentale ale *fundațiunii episcopului Iosif Goldiș* și cele ale *fundațiunii Dimitrie Negrean* au obținut deja receruta aprobare din partea guvernului, la propunerea comisiunii:

Sinodul avizează Consistorul să dispună înactivarea acelor fundațiuni.

Nr. 19. Privitor la pretenziunile neîncașabile ale fondurilor și fundațiunilor diecezane precum și cu privire la percentele de deteriorare obvenite la realitățile acestor fonduri și fundațiuni, în suma totală de 10.248 cor. 14, fil. la propunerea comisiunii

Sinodul enunță ștergerea provocatei sume din pretenziunile fondurilor și fundațiunilor diecezane.

Nr. 20. Relativ la faptul arătat, că tot mai sunt parohii de acelea, cari de ani de zile nu și-au subșternut socoșile și preliminarele spre cenzurare și aprobare consistorială, la propunerea comisiunii

Sinodul avizează Consistorul să nizuiască a reduce succesiv restanțele de preliminar și socoși parohiale și a le aduce în curență, făcând întrebuintare spre acest scop de toată rigoarea și mijloacele coercitive unde cere trebuința.

Nr. 21. Se cetește *raportul spacial al Consistorului din Arad*, despre administrarea *fondurilor și fundațiunilor diecezane* în anul 1906, înfățișând următoarea stare:

I. Fondul general diecezan.

La finea anului 1905	cor.	95090.86
Venitele și întratele anului 1906	„	112212.07
La olaltă	cor.	207302.93
Eșitele și speșele anului 1906	„	113446.95
Starea la finea anului 1906	„	93855.98

II. Fondul instruct.

Starea la finea anului 1905	cor.	22372.60
Intratele și venitele anului 1906	„	884.37
La olaltă	cor.	23256.97
Eșitele și speșele anului 1906	„	10558.82
Starea la finea anului 1907	cor.	12698.15

III. Fondul seminărial.

Starea cu finea anului 1905	cor.	255888.03
Intratele și venitele anului 1906	„	10666.89
La olaltă	cor.	266554.92
Eșitele și speșele anului 1906	„	8649.64
Starea la finea anului 1906	cor.	257905.28
din care avere e productivă numai	cor.	88670.65

IV. Fondul diecezan pentru promovarea
culturei religioase.

Starea cu finea anului 1905	cor.	92587-98
Intratele și venitele anului 1906	"	3183-09
La olaltă	cor.	95771-07
Eșitele și spesele anului 1906	"	2849-13
Starea la finea anului 1906	cor.	92921-94

V. Fundațiunea capelei din Arad-Gaiu.

Starea cu finea anului 1905	cor.	711-04
Intratele și venitele anului 1906	"	27-47
La olaltă	cor.	738-51
Eșitele și spesele anului 1906	"	187-50
Starea la finea anului 1906	cor.	551-01

VI. Fondul pentru biblioteca preparandială.

Starea cu finea anului 1905	cor.	980-04
Intratele și venitele anului 1906	"	44-59
La olaltă	cor.	1024-63
Eșitele și spesele anului 1906	"	—
Starea la finea anului 1906	cor.	1024-63

VII. Fondul sinodal congregual.

Starea cu finea anului 1905	cor.	28447-45
Intratele și venitele anului 1906	"	1612-26
La olaltă	cor.	30059-71
Eșitele și spesele anului 1906	"	192-88
Starea la finea anului 1906	cor.	29866-83

VIII. Fundațiunea Patriciu Popescu.

Starea cu finea anului 1905	cor.	1392-66
Intratele și venitele anului 1906	"	63-34
La olaltă	cor.	1456—
Eșitele și spesele anului 1906	"	—
Starea la finea anului 1906	cor.	1456—

IX. Fundațiunea Iosif Popovici Paffi.

Starea cu finea anului 1905	cor.	35449-58
Intratele și venitele anului 1906	"	1989-28
La olaltă	cor.	37438-86
Eșitele și spesele anului 1906	"	1391-57
Starea la finea anului 1906	cor.	36047-29

X. Fundațiunea contelui Andreiu Forray
din Soborșin.

Starea cu finea anului 1905	cor.	2412-96
Intratele și venitele anului 1906	"	96-96
La olaltă	cor.	2509-92
Eșitele și spesele anului 1906	"	25-20
Starea la finea anului 1906	cor.	2484-72

XI. Fundațiunea contelui Coloman Almásy
din Chitighaz.

Starea cu finea anului 1905	cor.	3437-08
Intratele și venitele anului 1906	"	136-18
La olaltă	cor.	3573-26
Eșitele și spesele anului 1906	"	135-68
Starea la finea anului 1906	cor.	3437-58

XII. Fundațiunea de știpeții Gavril Faur.

Starea cu finea anului 1905	cor.	16762-97
Intratele și venitele anului 1906	"	674-98
La olaltă	cor.	17437-95
Eșitele și spesele anului 1906	"	670-88
Starea la finea anului 1906	cor.	16767-07

XIII. Fondul diecezan de asigurare
contra focului.

Starea cu finea anului 1906	cor.	131017-86
Intratele și venitele anului 1906	"	17601-30
La olaltă	cor.	148619-16
Eșitele și spesele anului 1906	"	9847-60
Starea la finea anului 1906	cor.	138771-56

XIV. Fondul diecezan pentru înființarea unui
gimnaziu diecezan în Arad.

Starea cu finea anului 1905	cor.	23642-95
Intratele și venitele anului 1906	"	1196-59
La olaltă	cor.	24839-54
Eșitele și spesele anului 1906	"	114-28
Starea la finea anului 1906	cor.	24725-26

XV. Fundațiunea de știpeții Teodor Papp.

Starea cu finea anului 1905	cor.	143971-18
Intratele și venitele anului 1906	"	12594-91
La olaltă	cor.	156566-09
Eșitele și spesele anului 1906	"	12314-34
Starea la finea anului 1906	cor.	144251-75

XVI. Fundațiunea de știpeții Ana Iorgovici-
Ebesfalvay.

Starea cu finea anului 1905	cor.	13226-48
Intratele și venitele anului 1906	"	1554-44
La olaltă	cor.	14780-92
Eșitele și spesele anului 1906	"	1027-49
Starea la finea anului 1906	cor.	13753-43

XVII. Fundațiunea de știpeții Elena
Ghiba-Birta.

Starea cu finea anului 1905	cor.	140676-38
Intratele și venitele anului 1906	"	6586-38
La olaltă	cor.	147262-76
Eșitele și spesele anului 1906	"	6651-81
Starea la finea anului 1906	cor.	1406106.5

XVIII. Fondul de penziune pentru funcționari și profesori.

Starea cu finea anului 1905	cor.	111645-42
Intratele și venitele anului 1906	"	10950-42
La olaltă	cor.	122595-84
Eșitele și speșele anului 1906	"	7090-81
Starea la finea anului 1906	cor.	115505-03

XIX Fondul bisericesc clerical.

Starea cu finea anului 1905	cor.	863795-97
Intratele și venitele anului 1906	"	84657-67
La olaltă	cor.	948453-64
Eșitele și speșele anului 1906	"	57107-32
Starea la finea anului 1906	cor.	891346-32

XX. Fondul școlar preparandial și aucta școlară.

Starea cu finea anului 1905	cor.	97226-59
Intratele și venitele anului 1906	"	7231-37
La olaltă	cor.	104457-96
Eșitele și speșele anului 1906	"	6965-45
Starea la finea anului 1906	cor.	97492-51

XXI. Fundațiunea de știpeții Balla.

Starea cu finea anului 1905	cor.	30631-69
Intratele și venitele anului 1906	"	1725-37
La olaltă	cor.	32357-06
Eșitele și speșele anului 1906	"	1280-64
Starea la finea anului 1906	cor.	31076-42

XXII. Fondul preoțesc diecezan.

Starea cu finea anului 1905	cor.	985882-40
Intratele și venitele anului 1906	"	123762-38
La olaltă	cor.	1.109644-78
Eșitele și speșele anului 1906	"	74956-37
Starea la finea anului 1906	cor.	1.034688-41

XXIII. Depozite de cassă.

Starea cu finea anului 1905	cor.	248877-49
Intratele și venitele anului 1906	"	63905-56
La olaltă	cor.	312783-05
Eșitele și speșele anului 1906	"	58580-15
Starea la finea anului 1906	cor.	254202-90

XXIV. Fondul comunelor mixte pentru despărțirea ierarhică.

Starea cu finea anului 1905	cor.	23131-92
Intratele și venitele anului 1906	"	2556-28
La olaltă	cor.	25688-20
Eșitele și speșele anului 1906	"	1686—
Starea la finea anului 1906	cor.	24002-20

XXV. Pretenziuni dubioase și sub proces, comune cu dieceza Caransebeșului.

Starea cu finea anului 1905	cor.	10272-64
Intratele și venitele anului 1906	"	—
La olaltă	cor.	10272-64
Eșitele și speșele anului 1906	"	—
Starea la finea anului 1906	cor.	10272-64

XXVI. Fundațiunea Mitra Ungurean pe seama școalei din Timișoara-Fabric.

Starea cu finea anului 1905	cor.	6738-35
Intratele și venitele anului 1906	"	340-52
La olaltă	cor.	7078-87
Eșitele și speșele anului 1906	"	202-20
Starea la finea anului 1906	cor.	6876-67

XXVII. Fundațiunea Ștefan Antonescu din Șiria.

Aceasta fundațiune nici până azi nu e în-activată, pentru că, nefiind terminată la forurile judecătorești procedura ereditară cu privire la lăsamântul fondatorului, averea fundațională încă nu s'a predat în administrarea și posesiunea diecezei.

XXVIII. Fundațiunea de știpeții a episcopului Iosif Goldiș.

Starea cu finea anului 1905	cor.	28305-95
Intratele și venitele anului 1906	"	2662-78
La olaltă	cor.	30968-73
Eșitele și speșele anului 1906	"	1852-84
Starea la finea anului 1906	cor.	29115-89

XIX. Fundațiunea episcopului Ioan Meșianu pentru ajutorarea bisericilor sărace.

Starea cu finea anului 1905 :		
La cassa consistorială C. 52879-06	}	C. 97890-36
La adm. tipografiei „ 45011-30		
Intratele și venitele anului 1906 :		
La cassa consistorială C. 24900-90	}	C. 106845-34
La adm. tipografiei „ 81944-44		
La olaltă		C. 204735-70
Eșitele și speșele anului 1906 :		
La cassa consistorială C. 30339-52	}	C. 93209-68
La adm. tipografiei „ 62870-16		
Starea la finea anului 1906 :		
La cassa consistorială C. 47440-44	}	C. 111526-02
La adm. tipografiei „ 64085-58		

După toate acestea, constatând comisiunea, că socoșile sus înșiratelor fonduri și fundațiuni sunt în deplină regulă, propune iar

Sinodul, luând la cunoștință starea fondurilor și fundațiilor administrate de Consistorul din Arad, aprobă socoțile prezentate și dă Consistorului absolut pentru anul de gestiune 1906.

Nr. 22. În urma raportului special al Consistorului din Arad asupra afacerii averilor imobile dela Secaş și asupra celorlalte afaceri pendente la avocați, la propunerea comisiunii

Sinodul îndrumă Consistorul să procedă mai departe în sensul demersurilor inițiate deja pe baza concluzului sinodal Nr. 33 din 1906.

Nr. 23. La raportul special al Consistorului din Arad despre cumpărarea domeniului dela S.-Petru-sârbesc, al contelui Paul Szapáry, în urma propunerii comisiunii,

raportul despre cumpărare și însuși cumpărarea se ia la cunoștință cu aprobare.

Nr. 24. Raportul special al Consistorului din Arad despre cumpărarea domeniului din Cerneiu, dela următorii lui Vársárhely Béla. în urma propunerii comisiunii

se ia la cunoștință cu aprobarea cumpărării.

Nr. 25. În urma raportului despre adaptărilor necesare la internatul diecezan din Beiuș, pe baza propunerii comisiunii

Sinodul recunoaște neceșitatea adaptărilor proiectate, dar, în vederea că dieceza e angajată la acoperirea altor trebuințe mai ardente și mai apropiate, iar de altă parte, între împrejurările de azi, nu dispune de rezurzele necesare pentru acoperirea altor trebuințe, îndrumă conducerea internatului să ridice taxele de întreținere în procentul posibil, eventual să impună taxă specială cu menirea, ca din sumele astfel adunate să se creieze cu vremea un fond pentru suportarea speșelor reclamate cu reparările și eventual și adaptărilor de sub întrebare.

Eshauriată fiind ordinea de zi, se anunță proxima ședință pe ziua următoare, la ora 10 a. m., urmând la ordinea de zi referada comisiunii organizatoare, epitropești și a celei bisericesti, iar ședința se ridică la ora 7 $\frac{1}{4}$ sara.

Acest protocol s'a cetit și verificat în ședința IV, ținută la 1/14 Mai 1907.

Ioan I. Papp,
episcop-șefședinte.

Dr. Valeriu Mezin,
notar.

Sinodul arhidiecezan.

Dăm aci, pentru cetitorii nostri, concluzele Vener. Sinod arhidiecezan, din sesiunea a. c.

a) În firul raportului senatului bisericesc, se primește, la punctul relativ la examenele de eșalificație preoțescă, ca comisiunea examinatoară consistorială să se compună din bărbați cu cunoștințe teologice, nu numai din centru ci și din afară.

b) Profesorii dela Seminarul andreian să fie împărțiți, separați, după secțiuni, în teologici și preparandiali.

c) În viitoarele rapoarte școlare să se arate numărul elevilor în procente și să se spună câte școale s'au zidit din nou.

d) Biblioteca școlară să se separe și să conțină cărți numai pentru elevi, iar alte cărți să se treacă la biblioteca parohială.

e) La școalele străine catehizările să se facă negreșit numai în limba bisericii, chiar și acolo, unde pân'acum ar fi fost abatere în această privință.

În ședința a treia se închee discuția asupra raportului școlar, — din care dăm informațiuni la cronică.

În ședința a patra s'a primit propunerea profesorului Dr. P. Șpan, de a se colecționa fotografiile de ale vechilor biserici și vechi odoare ce se vor putea găsi.

Propunerile comisiunii epitropești se primesc.

Relativ la atitudinea ce este a se lua față cu noul proiect de reformă școlară, Sinodul a) își exprimă gratutindenea pentru atitudinea arhierilor nostri b) protestează contra proiectului și tendințelor sale, c) roagă pe I. P. S. Sa ca împreună cu ceilalți arhierii să întrevină la locul cel mai înalt, pentru respingerea sancțiuni eventualei legi noi școlare („Tel. Rom.“)

Se votează un adaos de 15% la salarul profesorilor dela institutul andreian și funcționarilor consistorului arhidiecezan.

Se definitivează profesorul de muzică T. Popovici.

Se sistematizează un post de catihet la seminar (Ședința a IV-a).

Hotărîrea în chestia reformei învățământului, anunțată telegrafic dela sinodul din Caransebeș (identice ca înțeles cu cele din Arad și Sibiu), se ia la cunoștință.

Se pertractează mai multe interpelări, apoi chestii de organizare și se decide adaptarea seminarului (clădirea veche) nevoilor actuale.

Propuneri și socoți, se trec, în mare parte la competența consistorului.

Pe terenul cultural: Se aprobă abecedarul de Dr. P. Șpan; se acordă o subvenție de 500 coroane pentru revistă „Vatra Școlară“; se îndrumă asesorii să predice; să se poată studia actele conferențelor învățătorești, pentru a se putea face eventuale studii; să se dea stipendiu teologic unui candidat cu aptitudini oratorice.

S'au ținut de tot șapte ședințe.

Sinodul din Caransebeș.

În cinci ședințe, încheindu-se sesiunea Marți p. m., înafară de incidente și declarațiuni, s'au adus următoarele concluze:

1. La senatul bisericesc: a) Consistorul să ia măsurile de lipsă, ca în institutul teologic

cântarea bisericească să se propună mai cu rezultat. b) Intre obiectele de învățământ să se introducă noțiuni de drept privat și public, mai ales de ordin practic. c) Candidații de parohi să nu fie introduși în parohie, până nu vor face 6 săptămâni de practică în cancelaria proto-prezviterală.

2. Ca senat școlar, Consistorul să cuprindă, în viitorul său raport și activitatea Reuniunii învățătorilor din dieceza.

3. Dintre rapoartele comisiunilor: a) Asupra reformei școlare, să fie poftit Consistorul mitropolitan să convoace Congresul Național Bisericesc pentru a se face dispoziții uniforme, în întreaga mitropolie ort. rom. b) Literale fundamentale ale maresalului Trabșa să se prezinte proximului Sinod. c) Se ia la cunoștință cu recunoștință lăsamântul Gh. Popovici, pentru parohia Cliciova (1 jug. 700 □° pământ + 3675 cor. 89 bani + 1 jug. 1059 □°).

Dela Jafa la Ierusalim.*)

Călătorie de Dr. Badea Cireșeanu.

1). *Barcagii din Iafa.* În drumul dela Beirut spre Iafa, se iviră în vapor o mulțime de Arabi barcagii, poftindu-ne ca atunci când vom sosi în portul Iafa, să luăm luntrea unuia ori a altuia dintre ei, ca să plecăm dela vapor la uscat. Odată cu poftirea făceau și tocmeala prețului pentru barcă. Arabii erau din Iafa și veneau la Beirut anume ca să se inapoaze cu vaporul spre orașul lor și pe cale să prindă mușterii pentru bărci. Fiecare din noi primea poftirea acestor luntrași pentru preț de 2 lei ori și mai mult, după persoană și avutul său. Când sosește un vapor în portul Iafa, el se oprește departe de țarm cu vr'o 300 de metri, din cauza valurilor ce bat cu putere în portul primitiv și plin de stânci ascuțite. Aceste stânci sunt cunoscute celor ce călătoresc pe mare și pentru aceea nu cu puțină spaimă es oamenii la liman.

Opt zile și opt nopți plutisem cu vaporul dela Sfântul Munte Athos și până la Iafa; iar după ce s'a oprit vasul nostru în acest port, o mulțime de bărci, mari ca niște caice, încojurară vaporul, iar barcagii și călătorii făceau acum un sgomot asurzitor. Barcagii cari au venit cu noi dela Beirut își căutau mușterii și li numărău; iar barcagii veniți atunci din oraș, căutau și ei a smulge dintre călători și a-i scoate la uscat. Era adevă o luptă pe vapor între acești luntrași și călători, căutându-și fiecare folosul său. Învoelile fiind făcute, fiecare barcagiu îngrijea de oaspeții lui, aruncând de sus din vapor lucrurile călătorilor în barcă, și apoi mai pe urmă coborând pe scări și pe oameni, ținându-i de subțiori ca să nu se prăvălească în adâncul apelor. Orice barcă avea 7—10 luntrași, și toți aceștia prindeau cu mâinile avutul oaspeților lor împărțindu-se ca să facă unii serviciul în barcă, iar alții pe vapor, toți pentru clienții lor.

Așezați în fie-care barcă câte 10—12 călători, luntrașii luară lopoțile în mâni și cu puteri de uriași și o tactică ce se vede numai în apele lafei, făcepură a vâsli spre uscat. Pe femeile mai fricoase le legară la ochi ca să nu vadă cele ce se vor întâmplă; tot așa fură legați la ochi și bărbații mai slăbănogi și fricoși.

*) Din „Biserica Ortodoxă Română“.

Barca noastră sbură pe d'asupra apelor; iar când am sosit la stânci, valurile se ridicau albe ca omătul peste vârfurile lor și apoi se isbeau între ele și se spârgeau cu sunet puternic. Și drumul nostru eră tocmai prin mijlocul acestor valuri, cari nu se mai stâmpără nici odată. Barcagii s'au oprit de o dată în fața acestor stânci, ca și când le-ar fi fost și lor frică de trecerea primejdioasă pe aci; apoi la semnalul unuia dintre dânșii, toți au împins barca cu atâta putere, în cât abia am atins valurile; cari se desfaceau între ele ca să cadă cu putere în barcă și să o isbească de pietre. Când valurile au căzut în jos din înălțime, noi trecusem pragul nenorocirei și ne urmam calea spre țărături. Toți însă, eram puși pe gânduri, aducându-ne aminte de cele ce văzusem; o clipă dacă nu ar fi alunecat barca peste valuri, am fi fost prinși de ele și vasul s'ar fi făcut în bucăți. M'am mirat atunci de puterea Arabilor, cari vâsleau cu atâta tărie, cum și de iscusința lor, cu care se strecurau printre valuri.

2). *Hrana de post este dătătoare de putere și sănătate.* După ce am sosit la țarm am intrat în vama portului pentru revizuirea lucrurilor noastre; aci ca și în toate porturile asiatice, muncitorii poartă pe umerii lor greutatea enorme, ducându-le la vapor sau scoțându-le de acolo. Și m'am uitat la hrana lor să văd dacă o au substanțioasă, ca să prindă putere și să și îndeplinească munca cea grea. Din contră hrana lor ca și a fiecărui sărac, era o bucată de pâine cu apă și poame eftine. Europenii însă nutriți cu imbelșugare din toate bunătățile, grași la corp și greoi în mișcare, abia puteau să se coboare din vapoare cu ajutorul acelor Arabi slabi, dar înzestrați cu o forță mare. Hrana omului cu carne ori cu plante are o mare înrăurire asupra organismului nostru. Sunt oameni cari s'au nutrit cu plante și prea puțină carne, și au ajuns la adânci bătrânețe cu mințile întregi și sănătoase. Să po te spune dar, că hrana omului amestecată cu plante, fructe, ouă și puțină carne, este aceea care se potrivește cu organismul său. Chiar învățații lumeni arată că, față cu înflorirea morală și intelectuală a popoarelor, hrana vegetală este cea mai bună; totuși pentru constituțiunea omului și carnea este trebuitoare întru câtva. Ei mărturisesc hotărâtor neajunsurile unei hrănituri prea carnivore, care aduce tot felul de boale, dureri la încheeturi, slăbiciune fizică și lipsă de energie. Acei învățați mai zic că carnea este vătămătoare organismului, îl slăbește și împinge firea omului spre barbarie și cruzime.

Alții însă afirmă, că forța omului stă ascunsă în hrana cu carne cât mai destulătoare; iar legumele să fie la masă numai o podoabă prea neînsemnată. Sub cuvânt că mâncările de carne sunt mai hărănitore, s'a început a se desprețui hrana frugală a legumelor. Clasele mai cu dare de mână ne mai ținând sfințele noastre posturi s'au dat totdeauna ospăturilor imbelșugate în carne, crezând că prin această capătă putere și sănătate. Unii ajung să facă chiar teorii, zicând că vegetalele obosesc organismul, și numai carnea dă viață și energie. A trebuit să se ivească boalele de nervi de stomah, îngrășările artritismul, și alte boale cu felurite nume pentru ca înșiși suferinții să ceară o hrană frugală. Acum mai în toate boalele se recomandă înfrânarea și înlăturarea cărnei; s'a mai dovedit că carnea, chiar proaspătă fiind, conține sucuri periculoase organismului omenesc. Artriticii, cari sufer de dnreri reumatismale, nu se vindecă de cât cu hrană din plante.

Supliment la „Biserica și Școala” Nr. 20.

Creștinul ortodox însă se poate hrăni și cu carne în timpurile îngăduite de sfânta noastră biserică, și a se înfrâna dela această hrană în timpurile sfințelor posturi. Aceasta este măsura cea mai bună și înțeleaptă pentru om. Părinții noștri cari se indulceau în zilele de carne și posteau atunci când porunca biserica, au ajuns adânci bătrânețe fiind totdeauna mulțumiți cu traiul lor patriarhal. Asemenea și pustnicii noștri din mănăstiri, având, după canoane, hrana lor numai din plante, sunt sănătoși, scutiți de boale și poartă pe umerii lor un mare număr de ani. Iar acei ce nu cunosc frâul în mâncare, de tineri îmbătrânesc, și repede pierd vioiciunea spiritului.

Dur după învățăturile bisericești noastre, postul se cuvine a fi însoțit și de postirea sufletului, cum și de înfrânarea lui de la tot ce este rău. Să postim dar cu trupul și cu sufletul, căci astfel această hrană nu stă în legătură cu sfințele canoane și nici cu dreapta rațiune a omului.

Terminându-se în vamă revizuirea lucrurilor mele, m'am suit în oraș prin niște strade strâmte și întortocheate, sucite tot pe sub ganguri, și am ajuns la hotelul „Zerifich” unde îmi am lăsat lucrurile de călătorie și apoi am plecat să văd orașul cu ale lui întocmiri.
(Va urma).

Din public.

Mult Onorată Redacțiune!

Binevești, Vă rog, a publica în organul oficios „Biserica și Școala” următoarele:

În urma „Apelului” emis în scopul nou edificăndei s-tei biserici gr.-or. române din Becicherecul-mic, tractul prezviteral a Timișorilor, au încurs până acum contribuiri dela următoarele comune bisericești și respective pt. D. D.:

1. Din Nădlac, prin colecta de sub Nr. 218 întreprinsă din partea Onoratului Oficiu parohial gr.-or. român suma de 5 cor. și anume: dela comuna bisericească gr.-or. română 5 cor.

2. Din Birchiș, prin colecta de sub Nr. 179 întreprinsă din partea Onoratului Oficiu parohial gr.-or. român suma de 2 cor. 24 fil. și anume: dela mai mulți credincioși din comună s'au adunat 1 cor. 84 fil. Nicolau Vug 20 fil. Ștefan Bordoș 20 fil.

3. Din Toboliu, prin colecta de sub Nr. 399 întreprinsă din partea On. Oficiu parohial gr.-or. rom. suma de 4 cor. și anume: cu tasul în Dumineca XXVI d. sf. Rusalii s'a adunat 4 cor.

4. Din Buhani, prin colecta de sub Nr. 279 întreprinsă din partea On. Oficiu parohial gr.-or. rom. suma de 6 cor. 16 fil. și anume: Ioan Muntean preot, 1 cor. Măria Subotelean proprietară 1 cor. Cu tasul în sârbătoarea Intrării în s-ta biserică 1 cor. 90 fileri, Dimitrie Putin 40 fil., Atanasiu Covaciu 20 fil., Cu tasul în Dumineca XXVII după st. Rusalii 1 cor. 6 fil., Draghina Agheu învățătoare 60 fil.

5. Din Cermei, prin colecta de sub Nr. 263 întreprinsă din partea On. Oficiu parohial gr.-or. rom. suma de 2 cor. și anume: Dimitrie Popovici 2 cor.

6. Din Ohaba-Forgaci, prin colecta de sub Nr. 160 întreprinsă din partea On. Oficiu parohial gr.-or. român suma de 9 cor. 80 fil. și anume: Andronic Magher preot, 2 cor. George Magher preot, 1 coroană Constantin Mihaiu învățător, 80 fil. George Murar 10 fil. Ioan Sârbu 20 fil. Nicolae Sârbu, 40 fil. Nicolae

Sârbu 40 fil. Nicolae Râmneanț 20 fil. Dimitrie Pan 40 fil. Păun Golosie 20 fil. Ioan Roșu 20 fil. Gaspar Dionisie 10 fil. Nicolae Radu, Antița Radu, Ioan Radu, Elisaveta Radu câte 20 fil. George Balint 40 fil. Nicolae Sârbu 40 fil. Rusalin Bălan, Ioan Cimponeriu, Nicolae Sârbu, Ioan Bosica, Dimitrie Cetta, Nicolae Stancu câte 20 fil. Cu tasul în sta biserică 1 cor.

(Va urma).

Programul examenelor în anul școl. 1906/7 la institutul ped.-teol. gr. or. român din Arad.

- 14/27 Maiu Luni, dela 8—11 ore c. IV ped. Scripturistă din pedagogie
15/28 Maiu Marți, dela 8—12 ore c. IV ped. Scripturistă din l. maghiară.
16/29 Maiu Mercuri dela 8—11 ore c. IV ped. Scripturistă din geometrie.
16/29 Maiu Mercuri dela 11—12 ore c. IV ped. Scripturistă din caligrafie.
17/30 Maiu Joi dela 8—12 ore c. IV ped. Scripturistă din științe naturale.
18/31 Maiu Vineri, dela 8—12 ore c. IV ped. Desemn.
26 Maiu (8 Iunie) Sâmbătă: Sistarea prelegerilor
28 Maiu (10 Iunie), Luni dela 8—12 ore c. I—III teol. Cant, tipic
29 Maiu (11 Iunie) Marți dela 8—12 ore c. I—III ped. Cant, tipic.
30 Maiu (12 Iunie), Mercuri dela 8—12 ore Preparații privațiști.
1/14 Iunie Vineri, 8—12 ore teologii privațiști.
2/15 Iunie, Sâmbătă dela 8—12 ore c. I teol. și ped. toate obiectele.
4/17 Iunie, Luni dela 8—12 ore c. II teol. și ped. toate obiectele.
5/18 Iunie, Marți dela 8—12 ore c. III. teol. și ped. toate obiectele.
6/19 Iunie, Mercuri Conferință de clasificățiune.
7/20 Iunie, Joi—15/28 Iunie, Vineri Examen de evaluățiune învățătoarească.
11/24 Iunie, Luni: Te-Deum
16/29 Iunie, Sâmbătă: Examen la școala de aplicațiune.

CRONICA.

La pedagogiul gr. or. rom. arhidiecezană din Sibiu, a decis sinodul din anul acesta, a se inaugura și cursul al 4-lea, — ceea ce la noi, la Arad, de mult s'a pus în aplicare. S'a mai adus de același sinod hotărârea, ca nu numai elevi cu 4 clase medii, ci și fără această pregătire să se primească la pedagogie, și anume, pe baza unui examen de primire. La institutul nostru de aceeași categorie, din Arad, cu începutul anului școlar ce urmează, va intra în cursul al IV-lea deja, seria elevilor cu 4 clase medii, ca pregătire obligată pentru primire în pedagogiu. — Numai la institutul teologic vin la noi elemente mai puțin pregătite, decât la Sibiu.

Bună de urmat. La conferința învățătorilor din tractul protoprezviteral al Zarandului, învățătorul din Brad, d. I. Gherman a făcut propunerea, ca învățătorii să se îndatoreze de bunăvîie, de a învăța să cetească și să scrie pe analfabeții din comunele lor, în timpul de iarnă, dela Octomvrie până în Februarie, cel puțin câte două ore pe săptămână, — înafară de orele d

prelegere ce au să țină cu elevii de școală. — Bună propunerea, minunată de urmat de toată învățătorimea noastră, căci ar aduce necalculabile faloase poporului nostru!

O rectificare. În nr. 105 de Vineri „*Tribuna*” a publicat poezia *Stejarul lui Horea* „auzită dela G. Stoian și comunicată de St. Peneș”.

Acea poezie este de răposatul profesor din Brașov, distinsul publicist român *I. Lăpădatu* (tatăl lui Alexandru istoriograful din București și alui Ion, director la „*Ardeleana*” din Orăștie), ceace se vede că a scăpat din vederea și cunoștința celor ce credeau a da ceva nou publicității, — sub altă firmă.

În Arad a declamat scriitorul acestor rânduri poezia din cestiune, la societatea de lectură ped. teol. în anul școlar 1887/8, fiind elev cleric și au învățat-o dela dânsul mai mulți colegi de teologie și pedagogie (dintre cari își amintește pe actualul preot din Berechiu), și astfel a devenit poate poezia *populară*, dar nu *poporană*.

În ce privește forma, în care poezia lui *Lăpădatu* de pie memorie s'a reprodus în *Tribuna*, în numărul indicat mai sus, s'au făcut greșeli de ritm într'unele din strofe.

Am socotit că este de trebuință, pentru corecta orientare a publicului, această rectificare de caracter literar.

S. S.

Cronică bibliografică.

Premii la examene. Dela tipografia diecezană din Arad, ca premii pentru examene, să pot comandă următoarele broșuri:

1. Seria de 7 numeri din „*Scrieri pentru popor*” de Iuliu Groșorea.

Conținutul acestor scrieri e următorul:

Țăranul și școala, Creșterea pruncilor, Beuturile, Credința deșartă, Curățenia, Bani albi pentru zilele negre, Lucrarea pământului, Înțelepciunea și puterea lui Dumnezeu, Drepturile și datorințele cetățenești, Măestrile, Socoata în ale plugăriei, Unde duce răutatea omului etc.

Prețul unui număr e 20 fil. — 7 numeri 1 cor. 40 fil

2. *Dialoguri* de I. Groșorean. Cuprinde: Din vieța dela sat, Măritșul, Socialismul, Pocăitii, Beția, Din luptele vieții etc.

Prețul unui exemplar 60 fil.

3. *Pentru țărani* un volum de povestiri în proză și versuri (149 pag.) povestiri cu conținut moralizator, preț 1 cor.

4. *Rugăciunile școlărilor.* O broșură de 132 pag. conținând pe lângă rugăciuni, poruncile dumnezeiești bisericești, întreaga slujba vecernei, utreniei și a liturghiei. Prețul unui exemplar 50 fil. La comanda peste 10 exempl. exemplarul a 40 fil.

Toate acestea fiind de un conținut variu și ușor pot fi dăruiri potrivite atât pentru elevii de școală cât și pentru popor.

Luceafărul Nr. 9. cu următorul sumăr: G. Murnu Monumente antice din Roma. I. U. Soricu Din adâncuri (poezie). I. Ciocărlan Iuimă de mamă. Octavian Goga Înviere (poezie). Dinu Ramură Adio (poezie). I. Borcia Ifigenia în Taurida de Goethe (Actul III, Scena II.). I. Agărbiceanu Domnișoara Linuța. M. Cuntan Cântec (poezie), Liliac, Plec și eu (poezie). Dări de seamă: M. Sadoveanu: Mormântul unui copil. Notițe bibliografice: Al. Tiplea, Poezii populare din Maramurăș; Doamne ajută-ne; Problema responsabilității juridice

a statului și a comunelor cu privire la ultimele răscoale țărănești; Hipnotism și Spiritism. Ilustrațiuni: Forul roman (trei vederi).

Viața Românească din Iași (nr. 4) cuprinde un bogat și variat material, îndeosebi privitor la situația actuală a Românilor de pretutindeni, — cum și alese bucăți literare. — *Revista Generală a Învățământului* (nr. 10) cuprinde un bogat material de studii și informațiuni pedagogice, ținute la înălțimea ori cărei reviste de specialitate dela popoarele culte. — *Am mai primit*: „*Történeti párhuzamok*” răspuns lui B. Ianesó de Iustus (broșură). — *Țara Noastră* nr. 19. Red. O. Goga. — *Junimea literară* din Cernăuți (IV. 5.) cu variat și prețos cuprins — *Șezătoarea săteanului* (București). — *Foaia Școlastică* (S.) Blaj. — *Abcdar* de I. oldovan și soții, ediția VI.

Biblioteca pentru toți editată de librăria Alcalay București. — Și-a îmbogățit colecția cu celebra dramă alui Victor Hugo. *Regele Petrece*, tradusă în versuri de cunoscutul poet și romancier Ludovic Ivas.

Această dramă va zgudu pe câți o vor citi-o și publicul nostru prin *Regele Petrece* vor face mai de aproape cunoștință ca puternicul geniu al lui Victor Hugo. Ca operă, se reprezintă sub numele de Rigoletto. Volumul de 160 pagini costă numai 60 bani.

Păstorul VI. 7—8. Obiectivitatea în cercetarea afacerilor bisericești. Chestiuni bisericești. Necezilitatea, foloasele bibliotecilor. Dinrucvantările sf. Efrem Sirul. Datoria și ținuta preotului în societate. Cuvinte despre pomeni. Din ranele clerului.

Foaia Școlastică (Blaj) IX. 8. + D. V. Zachu. Organizarea și administrarea bibliotecilor pentru tinerime. Ultima lecție (poveste) Alph. Daudet. Curățirea stupilor. Plăcerea nu e pururi sfetnic bun. Ziarul auxiliar de clasă Rostul instrucțiunii militare în școalele publice din România. Întrebuițarea cartefului. — Nr. 9: Cărți pentru tinerime (Al. Ciura). Ioan Rusu (1811—1343). Mișcarea agrară din Rusia. Reforme la învățământul scris-cetitului. Telefonografie. ș. a.

Țara Noastră. Nr. 17. Înviere, O. Goga. Ziua Învierii, N. Ivan. Tovărășiile. Luminează-te, luminează-te! I. Lupăș. La plug, A. Seca. Primejdia beuturilor, A. Dobrescu. Săraca Nuța lui Vasilie... A. Melin. Bătaia lui Dumnezeu. Din popor (versuri). Stărpirea șoarecilor de câmp. Chipuri. Știri. — Nr. 18. Tovărășiile. Din popor. Primejdia beuturilor. Un sfat poporului nostru. Bătaia lui Dumnezeu. Știri.

Natura II. 7. Marcellin Berthelot. Povestea unui muzeu, Dr. I. Simionescu. Puterea centrifugă, N. I. Petculescu. Convorbiri despre musică, G. Țițeică. Dela noi. Notițe.

Buletinul Armatei și Marinei, nr. 4: Armatei și răscoalele țărănești. Câteva cuvinte asupra artileriei de cetate. Telegrafia fără sarmă. Perderea lui Jean-Bart. Diverse, Bibliografii, Necrolog.

Vierul român. Biblioteca „Reuniunii agricole din com. Sibiiului” (Nr. 14.) *Vierul român sau Noana cultură a viilor.* Îndrumări practice pentru vierii (cu ilustrații) de *Nicolau Iosif*, învățator. Sibiu 1906 pag. 77. prețul cu port poștal 80 bani.

Biserica ortodoxă Română. XXXI. Nr. 1. (Aprilie 1907). Asupra învierii Domnului. Descrierea căderii Constantinopolului, de Gheorghe Frantzi. Citiți, citiți ce poate credința în Dumnezeu. Ciprian. Călătoria mea la sf. Munte Athos, în Palestina și Egipt. Câteva cuvinte asupra catecumentului. Cuvântare panegirică. Epistolă

pastorală, dată cu privilegiul răscoalelor țărănești. Predică. Observațiuni critice asupra Istoriei bisericești alui Eusebiu. Evangelia sau viața și învățătura Domnului nostru Iisus Hristos.

Vatra Școlară I. 5. V. Stan, Spre ideal. N. Vătășan Valoarea educativă a științelor naturale. P. Rusu, Lecțiuni practice din religie. Din „Pildele morale” ale dascălului George Lazar. Dr. P. Șpan, Cuvântare la deschiderea conferinței învățărești din cercul XI. Sica, Regăsire. Dare de seamă. Informațiuni, Bibliografie.

Candela. XXVI. Dr. V. Gheorghiu, Viața și activitatea s. a. Pavel. N. Cotos, Regulele pe larg ale celui între Sânti P. Vasile. — Text rusniac. — Scurte comunicări. Cronică Bibliografie.

Revista Asociației învățătorilor din România: Învățătorii neamului și d. Lupu-Antonescu. Ce ni cere vremea de azi. Cântă-mi păstoras (versuri). Câteva observațiuni privitoare la modificarea programului de limba română la școlile normale, de P. R. Petrescu. Importanța sugestiei, din punct de vedere pedagogic. Geniul și egoismul. Mescellanea.

Posta Redacțiunii.

Păr. B. în Timișoara. Cu chestii de rămășaguri între doi, nu-și poate umplea coloanele o gazetă destinate publicului.

Păr. R. Lipova. Acuza (?) n'are obiect! Dacă sunteți convins și puteți ține pieptul, într'o critică literară — vorbiți deschis! Așa... nu e cu înțeles; — altfel, suntem gata a vă servi.

Concurs.

Conform ordinului Venerabilului Consistor de sub Nr. 934/7907 din nou se publică concurs pentru îndeplinirea definitivă a stațiunii învățărești din **Miniș** cu termen de recurgere de **30 zile** dela prima publicare în organul oficios „Biserica și Școala”.

Emolumentele împreună cu acest post sunt: 1. Bani gata 800 cor. 2. Pentru opt stângini de lemne, din care se va încălzi și sala de învățământ, 240 cor. 3. Curatorat 40 cor. 4. Scriptoristică și facerea repartiției 20 cor. 5. Pentru conferință 20 cor. 6. Răscumpărare de izlaz 28 cor. 7. Cvarțir cu grădină. 8. Dela înmormântare mică 60 fil; dela cea mare 1 cor. 20 fil; cu liturgie 2 cor.; dela parastas 1 cor.

Doritorii de a ocupa acest post să avizează, că recursete ajustate cu documentele prescise de calificare și cu certificatul relativ la capacitatea de a instrui și conduce cor, adresate la comitetul parohial din Miniș, să le susțină Prea On. oficiu pprezviteral gr. or. rom. din M. Radna, iar dînșii să se prezinte în o Duminecă ori sârbătoare în sf. biserică din Miniș și să arată desteritatea în cântare și tipic.

Se notifică, că acel ales va avea să conducă cântările bisericești în strană, școala de repetiție apoi să instrueze în cântările bisericești în fiecare an cel

puțin 2 tineri în mod gratuit. Dările după beneficiu le va solvi învățătorul. Cvinvenalul îl va primi numai după serviciu neîntrerupt de 5 ani în comună.

Miniș, la 15/28 Aprilie 1907.

Petru Pelle
preș. com. paroh al.

Augustin Ruffu
not. com. par.

În conțelegere cu: **Procopie Givulescu** protopop insp. de școale.

—□—

1—3

Pentru îndeplinirea stațiunii învățărești dela școala gr. or. rom. din **Mădăras**, să escrie concurs cu termen de alegere pe **17/30 Iunie a. c.**

Dotatiunea învățărească este: 1 Salar în bani 284 cor.; 2. Relul pentru lemne învățătorului 108 cor.; 3. 16 cubule grâu à 11 cor. 176 cor.; 4. 7 cubule cucuruz à 8 cor. 56 cor.; 5. 3 jugăre catastrale 1127 □ pământ arător și un jugăr livadă 144 cor.; 6. Una cânepiște 8 cor.; 7. Competința de pășunat pentru 6 vite 24 cor. de tot 800 cor.; Afară de acestea cvarțir liber cu intravilan de 661 □. Pentru încălzirea salei de învățământ se îngrijește comuna bisericească.

Învățătorul ales va avea să provadă cantoralul precum și instruirea elevilor școlii de repetiție fără alta remunerațiune; stolele cantorale dela mort mare 3 cor. cu liturgie 4 cor. dela mort mic, cununie și maslu 80 fileri. Cvinvenalul îl va primi numai după cinci ani de serviciu prestat în parohie.

Ceice dorose a ocupa această stațiune sunt poștiți că recursele ajustate cu documentele prescise, adresate comitetului parohial din Mădăras, să le aștearnă P. O. oficiu pprezviteral în Méhkerék, iar în restimpul concursului să se prezenteze în sf. biserică din Mădăras pentru a-și arată desteritatea în cântare și tipic.

Dat din ședința comitetului parohial din Mădăras, ținută la 29 Aprilie (12 Maiu) 1907.

Ioan Teoran
preș. com. par.

În conțelegere cu mine: **Nicolae Roxin** protoprezviter.

—□—

1—3

Pentru îndeplinirea parohiei de **clasa I. Dș.-Forâu**, — tractul Beiușului, — conform concluzului Consistorial de sub n-rul 798 a. c. se escrie concurs cu termen de **30 zile** dela prima publicare.

Emolumentele sunt: a) casa parohială cu grădina în preț de 100 cor. b) pământ parohial de 6 jughere cu venit 89 cor. 50 fil. c) bir câte o măsură — vică — cucuruz sfârmat prețuit în 268 cor. 80 fil. d) o zi de lucru dela 100 n-re 40 cor. e) stolele îndatinate după calcul de mijloc 70 cor. f) întregire dela stat, pentru cei cu 8 clase 1258 cor. 98 fl.

Dela recurenți se poștește cvalificațiune de clasa I. dacă însă nu se află de clasa primă se vor primi și de clasa II-a dar să aibă 8 clase gimn. Recursurile adujului parohial, au să fie înaintate la on. oficiu pprese al Beiușului în termenul prescis; până la alegere vor avea recurenții a se prezenta la sf. biserică.

Comitetul parohial.

În conțelegere cu: **Vasile Papp** protopop.

—□—

3—3

Sfânta EVANGELIE

Tipărită cu litere latine în Tipografia arhidiecezană, cu binecuvântarea Înaltpreasfințitului
Domn Arhiepiscop și Mitropolit
Ioan Mețianu.

Se află de vânzare în Tipografia arhidiecezană
din Sibiiu — Nagyszeben, cu următoarele prețuri:

1. Nelegată cu K. 15—
 2. În legătură de piele roșie deschisă, tăietură galbină, colțuri încadrate simplu și în mijloc cu cruce, de amândouă părțile, veritabil aurită, cu copcii „ 25—
 3. În legătură roșie fină, piele de chagrin, tăietura aurită, colțurile cu evangeliștii, la mijloc înainte „Nașterea Mântuitorului“, la mijloc în dos „Restignirea“, pe amândouă părțile bogat aurită, cu două copcii tari de metal aurite „ 35—
 4. Legătură în pliuș, fin de mătasă, icoanele de email, încadrate de metal, aurită, cu cutie solidă, căptușită pe dinlăuntru cu mătasă:
 - a) cu patru icoane în colțuri și una la mijloc „ 100.—
 - b) cu opt icoane în colțuri și una la mijloc „ 125.—
 - c) cu opt icoane în colțuri și una la mijloc „ 140.—
- 3 5

Pentru economi!

„Peronospin“ mijloc aplicat cu cel mai mare folos în contra peronosporii, la stropirea viilor. Nedeasămănat cu mult mai bun și mai ieftin este în folosință „Peronospin“-ul, decât peatra vânăta. Cu „Peronospin“-ul stropind via, 1 hectolitru vine la 50 fil, pe când cu peatra vânăta 1 cor. 60 fil. fiind peatra vânăta astăzi foarte scumpă. Ca sîestecare proprietar de vie să poată căpăta numai veritabilul „Peronospin“ dau favorul acela că deja la comanda de 5 pachete trimit francat. Prin întrebuintarea „Peronospin“-ului, via va fi hotărât mai frumoasă, boabele de struguri mai mustoase și astfel roada de vin mai bogată. Experiënța a dovedit, că prin folosirea pietrii vânăte, nu să ajung aceste rezultate, — Pravul de stropit al meu, face via mai plină de viață și mai asigurată contra boalei de peronosporă. „Peronospin“-ul ie deja de 6 ani în folosință cu rezultate foarte favorabile. Prețul unui pachet este 60 fileri. — Revanzătorii, comercianții capătă raba! corespunzător.

Prav pentru îngrășarea vitelor cornute, porcilor și a cailor. Vacile dau prin întrebuintarea pravului acestuia lapte mai mult și mai bun. Prețul 60 fil.

Moartea cloșanilor și a șoarecilor. Un prav sigur pentru stărpirea acestora. Prețul 60 fil.

Prav pentru ouatul gănilor. Prin întrebuintarea pravului acestuia, gănilor ouă mai mult ca de comun — chiar și în timp de iarnă. Prețul 30 fileri.

Unsoare galbină pentru păduchi la vite. Fiecare econom să întrebuinteze această unsoare — căreia îi e prețul 20 și 40 fil.

Extracte pentru prepararea rumului și a diferitelor lichieri. Prețul pentru 1 litră 40 fil. Tot cu acest preț să capătă și pentru rachiu de prune, sliboviță, borovicka, de drojde, de bucate și altele.

Toate aceste se capătă la:

— **Cornel Demeter, apotecar în Szászváros,**
Piața școalei nr. 46. 3—10

„Janus“ „institut de asigurare mutuală pe viață în Viena“
s'a fondat în anul 1839, din partea unui grup de bărbați nobili,
este cel mai vechiu „Institut mutual de asigurare pe viață“
pentru Austro-Ungaria.

Se bazează pe legile mutualității în puterea cărora accidentul capitalului anual trece în favorul celui asigurat.

➡ Premii eftine. Condiții de asigurare favorabile. ➡

Imprescriptibilitatea polițelor după 3 ani. Plătirea în caz de duie! și sinucideră după 5 ani.
Asigurare gratuită pentru caz de războiu. — Fără timbru de poliță și taxă de stat — Plătire la moment.
Starea de asigurare 111.000.000 cor. \$ Averele institutului 31.000.000 cor.
Sumele de asigurare plătite până acum 56.000.000 cor.

Informațiuni îndatoritoare dă:
Agentura generală pentru Ungaria de sud în Timișoara-Fabric.
Lerchengasse Nr. 17. (N-rul Telefonului: 422).